

Regelbunden tillsyn i Hammargårdets skola

Förskoleklass

Grundskola 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Eskilstuna kommun och besökt Hammargårdets skola den 4 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden samt Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen, tillsammans med skolan, ansvar för att relevanta åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 3 juni 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hammargårdets skola, dels den information som samlats in under besöket. I Hammargårdets skola intervjuades lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Tabell 1: Antal elever på Hammargårdets skola

Skolan/verksamheten	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola	147

Källa: Uppgifter från skolan

Hammargårdets skola ligger i Stora Sundby, drygt två mil väster om Eskilstuna.

Hammargårdets skola har 167 elever i förskoleklass till och med årskurs 9. Skolans leds av en rektor som också är rektor för Gillberga skola. Skolan har även en biträdande rektor. Ca 30 personer arbetar i skolan. De är organiserade i två arbetslag. Ett arbetslag ansvarar för förskoleklass till och med årskurs 4. I det arbetslaget arbetar man åldersblandat. Det andra arbetslaget ansvarar för årskurs 5 till och med 9. Från och med årskurs 7 har skolan utvecklat flera profiler som fotboll, ridning och IT. Från och med läsåret 2008/2009 finns även profilen viltvård.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Hammargårdets skola					Riket
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

. = Uppgift saknas

Tabell 3: Resultat för elever i årskurs 9

	Hammargårdets skola					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	.	211,1	198,5	207,0	199,0	204,1	209,0	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	.	82,1	83,9	78,1	77,8	73,1	77,5	76,6
Andel (%) behöriga till nationellt program	.	92,3	87,1	90,6	86,1	86,4	88,8	88,9

Källa: SIRIS

. = Uppgift saknas

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Kommentar och bedömning:

Den bedömning Skolinspektionen gjort grundar sig på nationell statistik för grundskolan samt skolans egna uppgifter.

Skolan har genomfört ämnesproven i svenska, engelska och matematik för årskurs 5. Resultaten varierar kraftigt över år och även ämnesvis. Vid tillsynstillfället gjordes inspektörerna uppmärksamma på att de nationella provresultaten och samtliga provavsnitt inte genomförts på ett enhetligt sätt. Dessutom saknar skolan en sammanställning över kunskapsresultat i samtliga ämnen, vilket försvårar bedömningen av elevernas kunskapsutveckling.

Ämnesprov i svenska, engelska och matematik används i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning. Trots det förhållandevis låga resultat eleverna uppvisar på de nationella proven lyckas skolan ha en lika hög andel av elever som blivit behöriga att gå vidare till nationellt program som samtliga skolor i kommunen. Sett över tid har dock andelen behöriga till nationellt program varierat.

Det genomsnittliga meritvärdet ligger betydligt under värdet för riket och även lägre än det genomsnittliga värdet för samtliga skolor i kommunen.

Andelen elever som nått målen i samtliga ämnen uppvisar en negativ trend i Hammargårdets skola, men under 2008 ligger värdet i nivå med riket och över värdet för samtliga skolor i kommunen. Det är angeläget att Hammargårdets skola vidtar åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Skolans resultat bör likaså regelmässigt analyseras för att ligga till grund för skolans kvalitetsarbete.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Bedömningspunkter**

- 1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.2.3 Lärarna upprättar en framtidsytande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

- 1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska ämnesprov i svenska, engelska och matematik användas i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning. I årskurs 5 kan ämnesprov i samma ämnen användas för att bedöma elevernas kunskapsutveckling.

I Hammargårdets skola används de nationella ämnesproven i både årskurs 5 och 9. Dock har inspektörerna vid både intervjuer och analys av de nationella provresultaten uppmärksammat att samtliga provavsnitt inte genomförts på ett enhetligt sätt. Härigenom uppstår svårigheter för lärarna att bedöma elevernas kunskapsutveckling med ämnesproven som stöd.

Skolinspektionen bedömer därför att åtgärder behöver genomföras gällande skolans arbete med bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella ämnesproven.

- 1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (13)

- 1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

- 1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, framgår bl.a. följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle. Rektorn har ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I Hammargårdets skola känner eleverna i årskurs 9 väl till vad som krävs för

att få godkänt i de olika ämnena. Det har dock framkommit av intervjuerna att eleverna har mycket begränsad kunskap om de mål som styr utbildningen. Arbetet bedrivs inte heller så att elevers ansvar och inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har inte tagit ansvar för att skolans arbetsformer utvecklats beträffande elevinflytandet. Skolinspektionen bedömer att Hammargårdets skolas arbete med att ge eleverna ett ökat inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet behöver åtgärdas.

- 1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

- 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

8 (13)

- 1.5.3. Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

- 2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen

(1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567).

Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

Hammargårdets skola har upprättat en likabehandlingsplan, daterad den 23 oktober 2008, som är gemensam med Gillberga skola. Planen uppfyller till stora delar lagens krav. Den saknar dock en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka insatser som avses att påbörjas och genomföras under det kommande året. De planerade insatserna ska ha en tydlig koppling till relevant diskrimineringsgrund.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska en sådan likabehandlingsplan som avses i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Eleverna på Hammargårdets skola har inte medverkat när likabehandlingsplanen upprättats. Åtgärder behövs därför.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

10 (13)

- 3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Språkval

Av grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Som språkval ska erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits om minst fem elever väljer språket och eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan.

Elever i Hammargårdets skola har påbörjat sina studier i franska, men tvingats avbryta dessa eftersom lärare i det aktuella språket saknas. Vid elevintervjun framkom att elever önskade fullfölja sina studier i franska. I övriga grundskolor i Eskilstuna kommun erbjuds eleverna franska, tyska och spanska. Eleverna på Hammargårdets skola ska således också erbjudas dessa tre språk. Detta behöver åtgärdas.

Elevens val

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastsällt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val.

Hammargårdets skola använder elevens val i stor utsträckning till stöd eller för att ge eleverna möjlighet att ”jobba ifatt” i något ämne. Detta är inte förenligt med grundskoleförordningens bestämmelser om elevens val och behöver åtgärdas.

- 3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna .

I intervjuer framkommer att Hammargårdets skola tar ut avgifter som inte kan anses vara en obetydlig kostnad för elevers deltagande vid vissa friluftsdagar. Även om deltagandet i t.ex. en skidresa är frivilligt och andra kostnadsfria aktiviteter kan väljas ska undervisningen vara kostnadsfri. Endast vid enstaka tillfällen får det förekomma inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Skolinspektionen bedömer att de avgifter som förekommer i vissa sammanhang inte är förenliga med skollagen, detta måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

- 3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

- 3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Hammargårdets skola följer upp elevernas kunskapsresultat på individnivå i samtliga ämnen samt på skolnivå i ämnena engelska, matematik och svenska. På skolnivå saknas emellertid en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen. Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen så att skolans utveckling främjas och en ökad måluppfyllelse nås. Detta behöver åtgärdas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Hammargårdets skolas kvalitetsredovisning innehåller de områden som aktuell förordning kräver. I kvalitetsredovisningen dokumenteras dock kunskapsresultat alltför begränsat. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska måste redovisas. Detta behöver åtgärdas.

Datum

2009-03-03

Ort

Linköping

Annie Liedgren

Anders Kennberg